

Araştırma Makalesi

**Kamu Hizmeti Motivasyonunun Sektör Tercihine Etkisinde Özgeci Davranışın
Aracılık Rolü: Lisans Öğrencileri Örneği**

*Mediating Role Of Altruistic Behavior On The Relationship Between Public Service
Motivation And Sector Preference: Case of Undergraduate Students*

<p>Mustafa ARSLAN Dr. Öğr.Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü m.arslan@nevsehir.edu.tr https://orcid.org/0000-0003-3259-1012</p>	<p>Korhan KARACAOĞLU Doç. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari bilimler Fakültesi İşletme Bölümü kkaracaoğlu@nevsehir.edu.tr https://orcid.org/0000-0003-0577-231X</p>
--	--

Makale Gönderme Tarihi 28.06.2019	Revizyon Tarihi 30.7.2019	Kabul Tarihi 03.08.2019
---	-------------------------------------	-----------------------------------

Öz

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin sektör tercihleri üzerinde Kamu Hizmet Motivasyonunun (KHM) etkisini ve bu etkide özgeciliğin aracılık rolünü ortaya koymaktır. Araştırma beş adet İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinden 967 lisans öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Araştırmanın verileri; kolayda örneklem yöntemiyle, online ve yüzyüze anket tekniği kullanılarak toplanmıştır. Toplanan verilerin analizinde, aracılık modellerinin çözümlenmesinde kullanılan ve SPSS ile birlikte çalışan PROCESS Makrosu kullanılmıştır. Çalışmada KHM'nin boyutlarından olan "Politikaya İlgi"nin bireylerin sektör tercihini etkilemediği; "merhamet", "fedakarlık" ve "kamu yararına bağlılık" boyutlarının ise sektör tercihini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, bu etkide özgeci davranışın aracılık rolünün de anlamlı olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Özgecilik, Kamu Hizmeti Motivasyonu, Sektör Tercih.

Abstract

This study aims to determine relationship between Public Service Motivation (PSM) and sectoral preferences of university students and the mediating role of altruism on this relationship. The research was conducted on 967 Faculty of Economics and Administrative Sciences undergraduate students. Data were gathered with convenience sampling method by using online and face-to-face survey technique. In the analysis of the data, SPSS-PROCESS Macro is used in analysing the mediation models. In the study, it is found that Attraction to Policy Making dimension of PSM does not affect individuals' sector preferences; it is concluded that the Compassion, Self-Sacrifice, Commitment to Public Interest Dimensions of PSM affect the sector preferences. In addition, the mediating role of altruistic behavior was found to be significant in this effect.

Key Words: Altruism, Public Service Motivation, Sectoral Preferences.

Önerilen Atf/Suggested Citation

Arslan, M., Karacaoğlu, K. 2019, Kamu Hizmeti Motivasyonunun Sektör Tercihine Etkisinde Özgeci Davranışın Aracılık Rolü: Lisans Öğrencileri Örneği, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 54(3), 1150-1167

Giriş

Kamu Hizmet Motivasyonunun (KHM) öncülü olarak kabul edilen çalışmalarda (Rosenhan, 1970; Buchanan, 1975; Rainey, Backoff, and Levine, 1976; Rainey, 1979; 1982) cevap aranan soru özel sektör çalışanları ile kamu çalışanlarını motive eden faktörler arasında bir farklılık olup olmadığıdır. Buchanan (1975) tarafından ileri sürülen ve sonrasında Rainey (1982) tarafından ampirik bulgularla desteklenen görüşe göre kamu çalışanlarını motive eden faktörler özel sektör çalışanlarından farklıdır ve bu faktörlerin bir kısmı sadece kamu sektörüne özgü değerlerdir. Müteakip çalışmalarda (Schneider, 1987; Kim, 2006; Perry ve Hondeghem, 2008) ise KHM'nin bireyde zaten var olan bir nitelik mi olduğu yoksa kamu örgütlerine katılmayla birlikte mi şekillendiği incelenmiştir. Son dönemde ise KHM'nin birey ve örgüt açısından yarattığı performans, iş doyumunu, özgecilik, örgütten ayrılma, kurumsal bağlılık, sektör tercihi (Perry ve Wise, 1990; Brewer, 2003; Perry ve Hondeghem, 2008; Wright ve Christensen, 2011; Pedersen, 2013; Anderfuhren-Biget Varone ve Giauque, 2014; Neumann ve Ritz, 2015) gibi çıktıları araştırılmaktadır.

Bu çalışmada KHM'nin bireyin iş yaşamındaki sektör tercihine etkisi incelenmiştir. Alan-yazında bireyin yüksek KHM düzeyine sahip bireylerin kamu sektörünü tercih etme eğilimi taşıdığı yönündeki bulgulara sıkça rastlanmaktadır (Perry ve Wise 1990; Crewson, 1997; Taylor ve Clerkin, 2011; Pedersen, 2013).

Çalışmanın bir diğer değişkeni olan özgecilik ile KHM'nin kesişim kümesinde fedakarlık ve başkalarının yararına davranma gibi değerler yer alır. Bunun yanında, özgeciliğin bireyin sektör tercihini de etkileyen faktörlerden biri olduğu alan-yazında yaygın kabul görmektedir (Rainey, 1982; Houston, 2006; Schede, 2011; Dur ve Zoutenbier, 2014). Konuyla ilgili yabancı alan-yazında, kamu görevlileri üzerinde yapılan çalışmalarda KHM'nin boyutları arasındaki farklılıklara, farklı sektör çalışanlarının KHM düzeyleri arasındaki farklılıklara ve bireyin sektör tercihinin vurgu yapılırken (Rotolo ve Wilson, 2006), henüz iş yaşamına adım atmamış olan öğrenciler üzerinde yapılan çalışmalarda (Delfgaauw ve Dur, 2008; Tschirhart ve Diğ., 2008; Gregg ve Diğ., 2011) ise özgecilik ve KHM'nin, bireylerin kamu sektöründe çalışma niyetlerine olan etki düzeyi araştırılmıştır. KHM'ye ilişkin ulusal alan-yazının Ökmen ve Demir (2010), Coşkun, (2015), Akıllı ve Cingöz (2015), Aydın ve Diğ. (2017), Arslan ve Karacaoğlu (2018) ve Arslan (2018, 2019) tarafından yapılan çalışmalardan ibaret olduğu anlaşılmaktadır. Bu çalışmalarda Ökmen ve Demir'in (2010) ve Coşkun (2015) KHM'yi teorik olarak incelemiş; Akıllı ve Cingöz (2015) KHM'yi örgütsel güven-meslek performansı ilişkisinde aracı değişken olarak ele almışlar; Arslan ve Karacaoğlu (2018) kavramın kurumsal itibarla olan bağlantısını incelemişler; Aydın ve Diğ. (2017) KHM'yi ölçmeye dönük Türkçe ölçek geliştirmişler; Arslan (2018) KHM'yi teorik temelleri ve ampirik bulgular bağlamında ele alırken, Arslan (2019) ise bireyin eğitim düzeyi ve eğitim branşının KHM üzerindeki etkisini incelemiştir.

Yukarıdaki alan-yazından hareketle, KHM ve sektör tercihi ilişkisini inceleyen araştırmalara uluslararası alan-yazında sıkça rastlanmakla birlikte, ulusal yazında bu ilişkiyi ortaya koyan çalışmaya rastlanmaması ve söz konusu ilişkide, gerek ulusal ve gerekse uluslararası yazında, özgeciliğin aracı değişken olarak incelenmemiş olması bu çalışmanın ilgili yazının zenginlik ve derinlik kazanmasına yönelik katkısı olarak değerlendirilmektedir.

Bu çalışmanın amacı bireyin sektör tercihinin oluşmasında sahip olduğu KHM (ve boyutlarının) düzeyinin etkisinin belirlenmesi ve bu etkide özgeci davranışın aracılık rolünün belirlenmesidir. Çalışma ana hatlarıyla iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda KHM, sektör tercihi ve özgecilik kavramları ve bu kavramların birbirleriyle olan teorik ilişkilerine yer verilmiştir. İkinci kısımda ise ampirik çalışma ve bulguları ortaya konulmuştur. Sonuç kısmında ise elde edilen bulgular tartışılmıştır.

1. KAVRAMLAR ARASI İLİŞKİ

1.1. Kamu Hizmeti Motivasyonu-Sektör Tercihi

Öncül çalışmalarda (Rosenhan, 1970; Buchanan, 1975; Rainey, Backoff ve Levine, 1976; Rainey, 1979; 1982) kamu ve özel sektör çalışanlarını güdüleyen faktörlerin farklılıkları araştırılmıştır.

Buchanan (1975) tarafından ortaya konan bu farklılığı Rainey (1982) teyit etmiştir. Bu araştırmalar, KHM'nin öncelikle kamu sektöründe yer edinebilen bir güdü olduğunu ve ancak kamu örgütlerince karşılanabileceğini ifade etmektedir (Perry ve Wise 1990, s. 368).

KHM kuramsal dayanağını (Schneider, 1987) “*çevresel faktörlerin kişilerin tutum ve davranışlarını etkileyeceği*” savına dayanan birey-çevre uyumu teorilerinden almaktadır. Bu teoriler bireylerin, kendileriyle benzer değerlere sahip örgütlerde çalışmayı yeğlediklerini ileri sürmektedir. Olguya “Çekim-Seçim-Ayrılma” modeli yaklaşımını getiren Schneider (1987), benzer değer yargılarına sahip bireylerin bir arada çalışabilecekleri düşüncesinden hareket etmiştir. O'na göre, birey ortak değer yargılarını paylaştığı diğer bireylerle bir arada bulunmaktan haz alır. Perry ve Wise (1990) ise KHM'ye ilişkin rasyonel, norm-bazlı ve duygusal olmak üzere üç motiv demeti geliştirmiştir. Daha sonra Perry (1996), politikaya ilgi, kamu yararına bağlılık, vatandaşlık görevi, sosyal adalet, kendini adanmışlık ve merhamet alt boyutlarını içeren bir KHM ölçeği geliştirmiş ancak yaptığı analizlerle bu altı boyutu politikaya ilgi, kamu yararına bağlılık, fedakarlık ve merhamet olmak üzere dörde indirgemmiştir. Perry'den (1996) hareketle Brewer, Selden ve Facer (2000) da KHM'nin yapısını merhametliler (samaritans), toplulukçular (communitarians), vatanseverler (patriots) ve insancıklar (humanitarians) olmak üzere dört faktöre dayandırmışlardır.

KHM'nin sektör tercihinin olan etkisi ise müteakip çalışmalarda yoğun biçimde incelenmiştir. Başlangıç sayılabilecek çalışmalarında Perry ve Wise (1990, s. 320), kamu sektörünü tercih etme eğilimi ile KHM arasında pozitif yönlü ilişki tespit etmişlerdir. Lewis ve Frank (2002), fedakârlık ve özgeci davranış sergileyen bireylerin daha çok kamu sektörünü tercih ettiklerini vurgularken; Brewer (2003) kamu çalışanlarının politika dışında kalan yurttaşlık vazifelerine daha çok ilgi duydukları; Kim (2006) ise KHM'nin sektör tercihinin önemli belirleyicilerinden biri olduğu bulgularına ulaşmışlardır. Houston (2000), işin anlamlılığına değer veren kişilerin, kamuyu tercih etme eğilimi taşıdıklarını ifade etmiştir. Bunlardan hareketle, KHM'nin birey ve örgüt tercihleri arasındaki uyum üzerinde durduğu ve mesleğin, KHM doyumunu sağlayacak olanakların gerekliliğini vurguladığı söylenebilir (Taylor, 2008).

Yüksek KHM düzeyine sahip bireylerin kamu sektörünü tercih etme eğiliminin daha yüksek olacağı ön kabulünden yola çıkarak, Wright ve Christensen (2011, s. 737), kişinin kurumuyla uyumunu operasyonelleştirmişlerdir. Aynı yıl, Gregg ve Diğ. (2011) tarafından yapılan çalışmada da içsel motive ediciler ve kamu sektöründe çalışma arasındaki pozitif yönlü ilişki desteklenmiştir. Benzer biçimde, birey-iş uyumu teorisi de yüksek KHM sergileyen bireylerin içsel güdüleyici-yoğun meslekleri tercih edeceğini savunur. Böylece, KHM düzeyi ile kamuyu tercih etme arasındaki bağ görülür hal almaktadır (Anderfuhren-Biget, Varone ve Giauque, 2014, s. 820; Neumann ve Ritz, 2015, s. 368).

1.2. Kamu Hizmet Motivasyonu-Özgeci Davranış

Özgecilik, Comte tarafından 19. yüzyılda “başkaları için yaşama eğilimi” olarak tanımlanmış ve geliştirilmiştir. Kavramı motivasyon veya davranışlar açısından tanımlamak klasik bir problem halini almıştır (Yavuzer, 2017, s. 108). Kişinin şahsi bir beklenti içine girmeksizin, samimi biçimde başkasının yararını arzulaması olarak tanımlanabilen özgeci davranış (altruistic behavior), prososyal bir davranış biçimidir (Feigin, Owens ve Goodyear-Smith, 2014). Özgeci davranışın prososyal bir davranış türü olması nedeniyle, öncelikle prososyal davranış kavramına açıklık getirmek gerekir.

Eisenberg ve Diğ. (1996, s. 974) prososyal davranışı, başkasının yararına yapılan gönüllü davranış olarak tanımlamışlardır. Prososyal davranış mesleki bir zorunluluk olmaksızın, başkalarının yararına, yardımsever davranma niyetinde olmaktır (Bierrhof, 2002). Tanımlardan hareketle, prososyal davranışın, özgecilikle benzer biçimde, başkalarının yararı için davranışta bulunmayı içerdiği ancak, özgecilikten farklı olarak, şahsi çıkardan vazgeçme eylemini içermediği söylenebilir.

Özgeci davranışın teorik yönüne ilişkin çalışmaların sosyo-biyoloji disiplininin geldiği söylenebilir ve bu çalışmalar kavrama iki açıdan yaklaşmaktadır; akrabalık teorisi (Hamilton,

1964) ve karşılıklılık teorisi (Trivers, 1971). Bu teoriler genellikle özgeci davranışların temelinde genlerin yattığından hareket ederler ancak karşılıklılık teorisi bireysel öğrenme ve kültürel geçişin bu davranışları etkileyebileceğini de kabule eder (Axelrod, 1984). Her iki teorinin de açıklama düzeyi yüksek olup birçok alan araştırmasıyla desteklenmektedir (Allison, 1992, s. 1). Trivers'a (2010) canlılar arasında en yardım sever olanın insan olduğunu belirtmektedir. İnsanın bu özelliğini evrimsel açıdan incelemek için geliştirdiği modelde araştırmacı, birtakım davranışların altında yatan faktörün, muhatapla olan geçmiş bağlantılar olduğunu savunmaktadır. Araştırmacıya göre akraba seçimini belirleyen bu ortak geçmiştir (Yavuzer, 2017).

Kavrama toplum-bilimi açısından açıklık getirmeyi amaçlayan bir diğer teori (Simon, 1990) ise özgeciliğin, kültürün bir ürünü olduğunu savunmaktadır (Allison, 1992, s. 2). Yaklaşımına göre bireyler içinde buldukları kültürün etkisiyle özgeci davranış sergileme eğilimi gösterebilirler. Bu tez, ampirik bulgularla da desteklenmektedir. Esteve ve Diğ. (2015) tarafından yapılan araştırmada, diğerlerinin de özgeci davranış sergilediği örgütlerde, bireyin özgeci davranış sergileme eğiliminin arttığı görülmüştür.

Psikologlar arasında yoğun biçimde tartışılan bir diğer konu, gerçekten saf bir özgeci davranışın var olup olmadığıdır (Feigin, Owens ve Goodyear-Smith, 2014). Alan-yazında özgeci davranış farklı biçimlerde tanımlanmıştır. Leeds'e (1963) göre özgecilik başkasına yararlı olan, gönüllülüğe dayalı ve ödül elde etme güdüsüyle hareket edilmeyen davranıştır. Mateer ve Willover (1994) iyilik amacı güden, diğerlerine yarar sağlayan ve ödül beklentisi olmaksızın yapılan davranışları özgeci davranış olarak tanımlamaktadır. Chou (1996) özgeciliği, dışarıdan bir ceza ya da ödül beklentisine dayanmayan, gönüllülük esaslı eylemler olarak tanımlar.

Özgeci davranış ile KHM ortak sütunları olan iki kavramdır. KHM teorisi, KHM düzeyi yüksek bireylerin topluma katkı sağlama arzularının diğerlerinden daha yüksek olduğunu savunur (Perry, 1996; Perry ve Wise, 1990; Rainey ve Steinbauer, 1999). KHM'nin yapısında yer alan fedakârlık ve başkaları için endişelenme, özgeci bir davranış olan gönüllülüğün de önemli motivleri arasındadırlar. KHM alan-yazınında hatırı sayılır büyüklükteki bir araştırmacı grubu, KHM'yi özgecilik nosyonu üzerine inşa etmişlerdir (Esteve ve Diğ., 2015, s. 178). KHM gibi özgecilik, başkaları için endişelenme ve fedakarlık prososyal davranış ve gönüllülük esaslı güdüleyicilerin birer türevidirler (Musick ve Diğ., 2000). Rainey ve Steinbauer (1999, s. 20), KHM'yi bir insan topluluğunun, bir devletin, bir milletin veya insanlığın genelinin yararına hizmeti içeren özgeci motivasyon olarak tanımlamışlardır. Pandey, Wright ve Moynihan (2008) KHM'nin kamu çalışanlarının motivasyonlarının ötesinde, bireylerin özgeci ve prososyal davranışlarını temsil ettiğini ifade etmektedirler. Brewer, Selden ve Facer'ın (2000) çalışmasındaki tasniflerden biri olan merhametliler de KHM'nin özgeci davranış boyutuna vurgu yapmaktadır. Houston (2006, s.71), KHM'yi çağrıştıran kamu yararına hizmet etme arzusunun, özgeciliği çağrıştıran, başkaları için bir şey yapma davranışıyla da sıkı ilişki içinde olduğunu ifade etmektedir. KHM ve özgecilik başkası merkezli tutum, fedakarlık, özveri ve empati gibi ortak değerlere odaklanmaktadır (Kim ve Diğ., 2012). KHM teorileri, bireylerin başkalarına yardım ve topluma hizmet etme eylemlerini içeren özgeci davranış boyutunu vurgulamaktalar.

Çalışmaların çoğunda KHM'nin örgütsel çıktılara etkisi araştırılırken çok az çalışma KHM'nin iş dışındaki tutum ve davranışlar üzerindeki etkisini ele almıştır (Schede, 2011, s.24). Ancak, son dönemde KHM ve özgeci davranış arasındaki ilişkileri açıklamaya dönük araştırmalarda artış gözlemlendiği söylenebilir. Kore Cumhuriyeti kamu görevlileri üzerinde yaptığı çalışmada Kim (2006), KHM ile özgeci davranış arasında pozitif yönlü ilişki olduğunu gözlemlemiştir. Lisans öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada Clerkin ve Diğ. (2009), KHM'nin vatandaşlık görevi boyutuyla bağlı ve gönüllülük çalışmalarına katılım düzeyleri arasında ve KHM'nin merhamet boyutuyla hayırseverlik davranışı arasında ilişki olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Esteve ve Diğ. (2015) tarafından gerçekleştirilen yarı deneysel çalışmada, KHM'nin özgeci davranış üzerinde pozitif yönlü etki yarattığı, ancak, çevresel faktörlerin bu ilişkide aracı (moderating) etkisinin olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Bulguya göre, diğer bireyler de özgeci davranış sergilediklerinde iki değişken arasındaki etki düzeyi güçlenmektedir.

1.3. Özgeci Davranış- Sektör Tercihi

İki kavram arasındaki ilişkinin incelendiği bir grup çalışmada, bireyin çalışmakta olduğu sektör bağımsız değişken olarak ele alınmış ve bu değişkene göre bireyin özgeci davranışındaki değişim analiz edilmiştir. Dur ve Zoutenbier (2014, s. 1) kamu sektöründeki bazı mesleklerin, ihtiyaç sahiplerine yardım etme ve topluma katkı sağlama olanakları sunmaları dolayısıyla yüksek özgeci davranış motivlerine sahip bireyleri cezbedeceğinden hareket etmişlerdir. Araştırmacıların üzerinde uzlaştıkları husus, kamu çalışanlarının topluma faydalı olma ve başkalarına yardım etme davranışı sergileme eğilimlerinin daha yüksek olduğudur. Örneğin, Schede (2011), istihdam edildiği sektörün, bireyin topluma karşı sergilediği özgeci davranışları etkileyeceğini ifade etmiştir. Rainey (1982), kamu çalışanlarının özel sektör çalışanlarıyla karşılaştırıldıklarında, özgeci davranış sergileme düzeylerinin daha yüksek; parasal güdüleyicilerle güdülenme düzeylerinin ise daha düşük olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Kamu çalışanları özel sektördeki emsallerinden daha yüksek düzeyde özgeci davranış sergileme eğilimindedirler (Dur ve Zoutenbier, 2014). Özgeci davranışın gönüllülük esaslı çalışmalara katılım açısından değerlendirildiği çalışmalarda Houston (2006) kan bağışi ve gönüllülük esaslı faaliyetlerde, kamu çalışanlarının özel sektör çalışanlarından daha istekli oldukları bulgusuna ulaşmıştır. Bu bulgular Rotolo ve Wilson (2006) tarafından da teyid edilmiştir.

Özgeciliğin değerlendirildiği bir diğer davranış ise ücretsiz ek mesaidir. Kamu sektörü ve kar amacı gütmeyen sektör çalışanları ücretsiz ek mesai yapmaya özel sektör çalışanlarından daha isteklidirler (Schede, 2011). Benzer biçimde, Gregg ve Diğ. (2011) kamu çalışanlarının, özgeci davranışın bir biçimi olan ücretsiz ek mesai yapma eğilimlerinin daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. İki kavram arasındaki ilişkinin ele alındığı ikinci grup araştırmalarda ise özgeci davranış bağımsız değişken olarak ele alınmış ve sektör tercihinin buna bağlı değişimi analiz edilmiştir. Schneider (1987), içsel motive edicilerle kamu sektöründe çalışma arzusu arasında pozitif yönlü ilişki olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Topluma faydalı olma ve başkalarına yardımcı olma niyeti taşıyan bireyler kamu sektöründe çalışma eğilimindedir (Lewis ve Frank, 2002). Delfgaauw (2007) kendini başkalarına adayan doktorların, hastalarına sağladıkları marjinal fayda nedeniyle, kamu sektörünü tercih ettiklerini ortaya koymuştur. Kolstad ve Lindkvist (2013) de kendini diğer insanlara adanmış bireylerin genellikle kamu örgütlerini tercih ettiklerini ifade etmektedir. Araştırmalar, kamu sektörünü tercih edeceğini beyan eden sağlık sektörü öğrencilerinin özgeci kararlar verme eğilimi taşıdıklarını ortaya koymuştur.

Delfgaauw ve Dur (2008), özgeci motivlere sahip bireylerin maddi güdüleyicilere diğerlerinden daha az değer verdiklerini; yüksek kazanç sağlayan işler yerine prososyal içerikli kamu mesleklerini tercih ettiklerini dile getirmekteler. Tschirhart ve Diğ. (2008) göre, başkalarına yardım etme davranışına değer veren öğrenciler kamu sektöründe veya kar amacı gütmeyen sektörde çalışmayı tercih etmektedirler. İçsel motive ediciler ve kamu sektöründe çalışma arzusu arasındaki pozitif yönlü ilişki Gregg ve Diğ. (2011) tarafından yapılan çalışmalarda da doğrulanmıştır.

2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

2.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, bireyin sektör tercihinin oluşmasında sahip olduğu KHM (ve boyutlarının) düzeyinin etkisini belirlemek ve bu etkide özgeci davranışın aracılık rolünü ortaya koymak amaçlanmıştır.

2.2. Araştırmanın Örnekleme

Araştırmanın örneklemini beş üniversiteden, 967 İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencisi oluşturmaktadır. İİBF mezunlarının tüm sektörlerde iş olanağına sahip olmaları bu fakültelerin seçiminde tercih sebebi olmuştur. Çalışma evreni 22.483'tür.

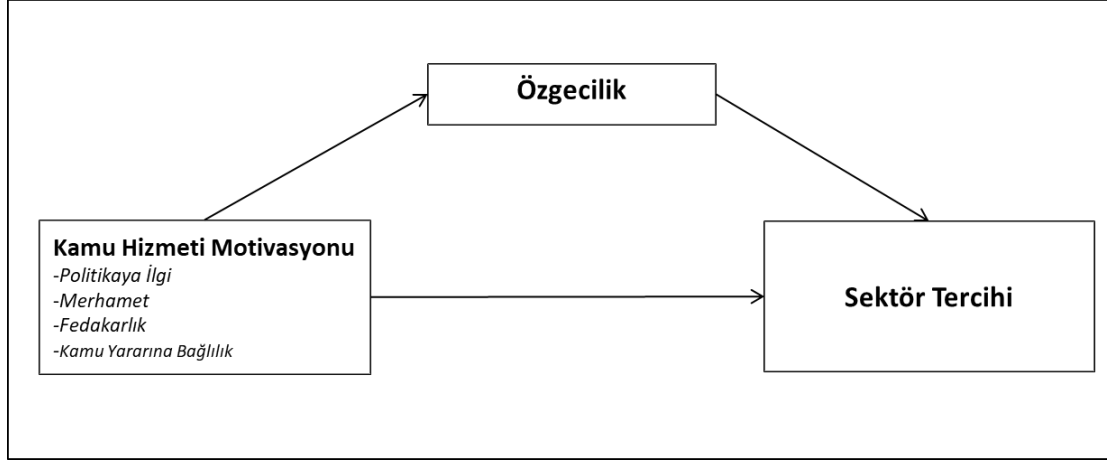
2.3. Veri Toplama ve Ölçüm Araçları

Verilerin derlenmesinde Perry (1996) tarafından geliştirilen 24 maddeli KHM ölçeği; özgecilik davranışının ölçümünde Carlo ve Randall (2002) tarafından geliştirilen Prososyal Davranış

Ölçeğinin özgecilik boyutuyla ilgili 5 maddesi; sektör tercihinin ölçümünde ise araştırmacılar tarafından hazırlanan 5 soru kullanılmıştır. Sektör tercihinin ilişkisi ise maaş olanakları, iş güvencesi olanakları, sosyal olanaklar, kariyer olanakları ve iş yoğunluğu değişkenlerinin eşit olması durumunda, tercihin hangi sektörden yana olacağını belirlemeye dönük sorular yöneltilmiştir. Veriler kolayda örneklem yöntemiyle derlenmiş olup SPSS-21 ile analiz edilmiştir.

2.4. Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri

Alan-yazın araştırmalarından elde edilen “KHM-sektör tercihi-özgecilik” kavramları arasındaki ilişkilerden hareketle, çalışma için geliştirilen kavramsal model aşağıdaki gibidir.

Şekil 1: Araştırmanın Kavramsal Modeli

Çalışmanın “kavramlar arası ilişkiler” başlığı altında, değişkenler arası ilişkiler ayrıntılı biçimde tartışılmıştır. Buradan hareketle yüksek KHM düzeyinin bireylerin kamu sektörünü tercih etme eğilimlerini artırdığı söylenebilir. Bu ilişki alan-yazında bir çok araştırmanın (Perry ve Wise, 1990; Crewson, 1997; Brewer, 2003; Kim, 2006; Taylor ve Clerkin, 2011; Pedersen, 2013; Anderfuhren-Biget, Varone ve Giauque, 2014; Neumann ve Ritz, 2015) bulgularıyla desteklenmiştir.

Bu çalışmada aracı değişken olarak araştırma modelinde yer verilen özgeciliğin ilgili alan-yazında hem KHM ile hem de sektör tercihi ile ilişkili olduğunu ortaya koyan çalışmalar bulunmaktadır. Özgeciliğin KHM ile pozitif yönlü bir ilişkisinin olduğu alan-yazındaki değişik çalışmalarla (Perry, 1996; Perry ve Wise, 1990; Rainey ve Steinbauer, 1999; Brewer, Selden ve Facer, 2000; Houston, 2006; Kim, 2006; Pandey, Wright ve Moynihan, 2008; Kim ve Diğ., 2012; Esteve ve Diğ., 2015) ortaya konulmuştur.

Özgeci davranış ile sektör tercihi arasındaki ilişki alan-yazında iki farklı biçimde ele alınmıştır. Birinci yaklaşım, istihdam edildiği sektörün değerlerinin bireyin özgecilik davranışını etkileyeceğinden hareket etmektedir. Kavramlar arası ilişkileri bu yönde ele alan çalışmalarda (Rainey, 1982; Houston, 2006; Rotolo ve Wilson, 2006; Schede, 2011; Dur ve Zoutenbier, 2014) kamu sektörü ve kar amacı gütmeyen sektör çalışanlarının özgecilik düzeylerinin özel sektör çalışanlarından daha yüksek olduğu bulgusuna vurgu yapılmaktadır. İkinci yaklaşım ise özgeciliği bağımsız değişken olarak ele almakta ve yüksek özgecilik davranışı sergileyen bireylerin kamu sektörü veya kar amacı gütmeyen sektörde istihdam olma eğilimi taşıdığını ortaya koymaktadır (Schneider, 1987; Lewis ve Frank, 2002; Delfgaauw, 2007; Delfgaauw ve Dur, 2008; Tschirhart ve Diğ., 2008; Gregg ve Diğ., 2011; Schede, 2011; Kolstad ve Lindkvist, 2013; Dur ve Zoutenbier, 2014). Bu çalışmada, örneklem kitlesinin öğrencilerden oluşması ve dolayısıyla henüz bir sektör içinde bulunmamaları nedeniyle, kavramlar arası ilişkide ikinci yaklaşım tercih edilmiş ve yüksek özgeci davranış sergileyen bireylerin sektör tercihlerinin hangi yönde gerçekleşeceği araştırılmıştır.

Geleneksel aracılık modellerinde aracı değişkenin bağımlı ve bağımsız değişkenle, ayrı ayrı ilişki içinde olması beklenmektedir. Yukarıdaki alan-yazın bulgularında, söz konusu ilişkilerin

bulduğu tespitinden yola çıkılarak, araştırmanın aracı değişkeni olan özgeciliğin, araştırmanın bağımsız değişkeni olan KHM ve bağımlı değişkeni olan sektör tercihi ile ilişkili olduğundan hareketle, aşağıdaki hipotezler geliştirilmiştir.

H₁: Özgecilik, KHM'nin politikaya ilgi boyutuyla sektör tercihi arasındaki ilişkiye aracılık eder.

H₂: Özgecilik, KHM'nin merhamet boyutuyla sektör tercihi arasındaki ilişkiye aracılık eder.

H₃: Özgecilik, KHM'nin fedakarlık boyutuyla sektör tercihi arasındaki ilişkiye aracılık eder.

H₄: Özgecilik, KHM'nin kamu yararına bağlılık boyutuyla sektör tercihi arasındaki ilişkiye aracılık eder.

3. VERİLERİN ANALİZİ VE BULGULAR

Bu bölümde, değişkenler arasındaki ilişkilere dair bulgu ve analiz sonuçlarına yer verilmiştir. Verilerin dağılımı, kullanılacak analiz yöntemlerinin seçiminde önem taşır. Bu nedenle, katılımcıların ankette yer alan ifadelerle verdikleri cevapların ortalamaları ile verilerin dağılımları ele alınmıştır.

Verinin normal dağılım göstermesi için çarpıklık ve basıklık değerlerinin -3 ve +3 aralığında olması gerekir (Tabachnick ve Fidell, 2012). Alan-yazından hareketle bu çalışmada yer alan ifadelerin çarpıklık ve basıklık değerlerinin belirlenen değer aralığında olmalarına bağlı olarak, normal dağılım sergiledikleri görülmüş ve analizlerde parametrik testler tercih edilmiştir.

Perry (1996) tarafından geliştirilen ve araştırmacılar tarafından Türkçe'ye uyarlanan KHM ölçeğinin yapılan güvenilirlik testinde Cronbach's Alpha Değeri (,827) olarak bulunmuş ve ölçeğin güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır. Perry (1996) tarafından geliştirilen KHM ölçeğinin orijinali dört boyuta sahip olduğundan, bu çalışmanın verileri bakımından da aynı yapının ortaya çıkma durumunu tespit etmek amacıyla açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda ilgili yirmi iki madde, orijinal ölçekteki gibi dört boyutlu bir yapı ortaya koymuş, ancak KHM2 ve KHM6, faktör yükleri 0,4 kesme değerinin altında kaldığı için analizlere dâhil edilmemiştir. Faktör analizi sonucu, dört boyutun toplam varyansın % 45,3'ünü açıkladığı ve KMO örneklem yeterlilik değerinin 0,895 ile faktör analizi için yeterli düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır. Sosyal bilimlerde açıklanan varyansın % 40-60 arasında olması kabul edilebilmektedir (Scherer ve Diğ., 1988). Elde edilen bulgular Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: KHM Ölçeğine İlişkin Açıklayıcı Faktör Analizi Tablosu

Faktör/ Değişken	Faktör Yükleri	Açıklanan Varyans	Alfa
Faktör 1: Politikaya İlgi			
KHM 11	,687	7,746	,661
KHM 27	,804		
KHM 31	,791		
Faktör 2: Merhamet			
KHM 3	,520	13,370	,727
KHM 4	,478		
KHM 8	,601		
KHM 10	,631		
KHM 13	,620		
KHM 24	,650		
KHM 40	,650		
Faktör 3: Fedakârlık			
KHM 1	,515	11,465	,741

KHM 5	,560		
KHM 9	,571		
KHM 12	,476		
KHM 17	,514		
KHM 19	,517		
KHM 26	,454		
Faktör 4: Kamu Yararına Bağlılık			
KHM 16	,584		
KHM 23	,723		
KHM 30	,773	14,448	,790
KHM 34	,626		
KHM 39	,758		
Kaiser-Meyer-Olkin – KMO 0,895 Top.Varyansı Açıklama Oranı % 45,3			

Katılımcıların KHM değerlerinin “1- Kesinlikle Katılmıyorum”–“5- Kesinlikle Katılıyorum” değerleri üzerinden, “Politikaya İlgisi” boyutu ortalamasının (3,48), “Merhamet” boyutu ortalamasının (3,84), “Fedakarlık” boyutu ortalamasının (3,77) ve “Kamu Yararına Bağlılık” boyutu ortalamasının ise (4,02) düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgulardan hareketle, katılımcıların KHM düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir. Boyutlar karşılaştırıldığında, “Politikaya İlgisi” boyutunun en düşük; “Kamu Yararına Bağlılık” boyutunun ise en yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

KHM'nin boyutlarının, sektör tercihinde özgeciliğin aracılık etkisinin test edilmesinde Bootstrap yöntemini esas alan regresyon analizi yapılmıştır. Bootstrap yönteminin Baron ve Kenny'nin (1986) geleneksel yönteminden ve Sobel testinden daha güvenilir sonuçlar verdiği öne sürülmektedir (Gürbüz, 2019; Hayes, 2018; Preacher, Rucker ve Hayes, 2007). Analizler, Hayes (2018) tarafından geliştirilen Process Makrosu kullanılarak yapılmıştır. Analizlerde Bootstrap tekniği ile yapılan aracılık etki analizlerinde araştırma hipotezlerinin desteklenebilmesi için analiz neticesinde elde edilen %95 güven aralığındaki (confidence interval CI) değerlerinin sıfır (0) değerini kapsamaması gerekmektedir (MacKinnon, Lockwood ve Williams, 2004).

Özgeciliğin KHM'nin boyutları ile sektör tercihi arasındaki ilişkiye dair aracılık etkisini ortaya koyan hipotezler ve bu hipotezlerin test edildiği analiz sonuçları aşağıdaki gibidir:

H₁: Özgeciliğin, KHM'nin politikaya ilgi boyutuyla sektör tercihi arasındaki ilişkiye aracılık eder.

Tablo 2: Politikaya İlgisi ile Sektör Tercihi Arasındaki İlişkide Özgeciliğin Aracılık Rolüne İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Tahmin Değişkenleri	Sonuç Değişkenleri					
	M (Alturizm)		Y (Sektör Tercihi)			
	b	S.H.	b	S.H.		
X (Politikaya İlgisi)	A	,1111	,0321	c	,0562	,0381
M (Alturizm)	-	-	-	b	,0254	,0379
Sabit	İM	3,425	,1149	İY	3,823	,1876
		R ² = ,012			R ² = ,054	
		F(1,965)=11.964;p<.006			F(2,964)=1,4396,p,2375 >.05	

Not. *p<.05, **p<.01, ***p<.001;S.H.: Standart Hata

Standardize Edilmemiş beta katsayıları (b) raporlanmıştır.

Tablo-2’de, araştırmanın aracı değişkeni olan özgeciliğin üzerinde bağımsız değişken olan KHM’nin politikaya ilgi boyutunun pozitif yönlü ve anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir ($b=0,111$, %95 CI[0,481 0,174], $t=3,459$ $p<.006$). b (standardize olmayan beta) değerinin anlamlı olduğu hem tabloda yer alan p değerinin 0,006’ dan küçük olmasından, hem de güven aralığı (CI) ait değerlerin “0” değerini kapsamamaktadır. Bu sonuç KHM’nin kamu politikasına ilgi boyutunun özgeciliğindeki değişiminin %1,2 gibi küçük bir kısmını açıklamaktadır. Ancak, Tablo-2’ye bakıldığında hem özgeciliğin hem de politikaya ilgi boyutunun sektör tercihi üzerindeki etkileri birlikte değerlendirildiğinde, özgeciliğin aracı değişken olarak politikaya ilginin sektör tercihi üzerindeki etkisini ortaya koyan regresyon modelinin anlamsız olmasından dolayı $F(2,964)=1,4396$, $p,2375>.05$ aracılık etkisine dair geliştirilen H_1 hipotezi desteklenmemiştir.

KHM’nin bir bütün olarak bireylerin sektör tercihinin etkilediği alanyazında yoğun olarak vurgulanmakla birlikte, politikaya ilgi boyutunun sektör tercihinin etmediğini ileri süren çalışmalar da (Lewis ve Frank, 2002; Brewer, 2003) bulunmaktadır. Bu çalışmada da öğrencilerin kamu politikalarına ilgilerinin sektör tercihinin etkilemediği bulgusuna ulaşılmıştır. Bu sonucun ortaya çıkmasında örneklemde yer alan öğrencilerin farklı akademik disiplinlerden gelmelerinin etkili olabileceği değerlendirilmektedir. Bir başka faktör de siyasa ve siyaset kavramları arasındaki farklılığın öğrencilerce tam anlamıyla kavranamamış olması ihtimalidir.

H_2 : Özgeciliğin, KHM’nin merhamet boyutuyla sektör tercihi arasındaki ilişkiye aracılık eder.

Tablo 3: Merhamet ile Sektör Tercihi Arasındaki İlişkide Özgeciliğin Aracılık Rolüne İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Tahmin Değişkenleri	Sonuç Değişkenleri					
	M (Alturizm)		Y (Sektör Tercihi)			
	b	S.H.	b	S.H.		
X (Merhamet)	A	,0403	,0492	c	,4139	,0561
M (Alturizm)	-	-	-	b	,0244	,0367
Sabit	İM	3,657	,1907	İY	2,43	,2557
		$R^2=,0007$			$R^2=,0541$	
		$F(1,965)=6715, p,4127>.001$			$F(2,964)=25,57, p<.001$	

Not. * $p<.05$, ** $p<.01$, *** $p<.001$; S.H.: Standart Hata

Standardize Edilmemiş beta katsayıları (b) raporlanmıştır.

Tablo-3’te, araştırmanın aracı değişkeni olan özgeciliğin üzerinde bağımsız değişken olan KHM’nin merhamet boyutunun pozitif yönlü ve anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir ($b=0,0403$ %95 CI [-0,0562 0,137], $t=0,819$, $p=0,4127$). b (standardize olmayan beta) değerinin anlamlı olmaması, tabloda yer alan p değerinin 0,4127 olmasından kaynaklanmaktadır. Bu sonuç KHM’nin merhamet boyutunun, özgeciliğindeki değişiminin % 0,07 gibi oldukça küçük bir kısmını açıklamaktadır. Ancak, Tablo-3’e bakıldığında hem özgeciliğin hem de merhamet boyutunun sektör tercihi üzerindeki etkileri birlikte değerlendirildiğinde, merhametin sektör tercihinin anlamlı ve pozitif yönde etkilediği görülmektedir ($b=0,413$ %95 CI [0,030 0,052], $t=7,38$ $p< 0,000$). Özgeciliğin sektör tercihi üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmektedir. ($b=0,024$ %95 CI[-0,048 0,097] $t=0,67$ $p=0,50$). KHM’nin merhamet boyutu ve özgeciliğin sektör tercihindeki değişiminin yaklaşık %5’ini ($R^2= 0,0541$) açıklamaktadır.

Tablo-3’te aracı değişkenin olmadığı, KHM’nin merhamet boyutunun sektör tercihi üzerindeki etkisini (c yolu-yani toplam etki) göstermektedir. Buna göre özgeciliğin olmadığı durumda, KHM’nin merhamet boyutunun sektör tercihi üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı etkiye sahip olduğu görülmektedir. ($b=0,4148$ %95 CI[0,304 0,525] $t=7,40$ $P=0,000$). Tablo-3, KHM’nin merhamet boyutunun, aracı değişken (özgeciliğin) vasıtasıyla, sektör tercihi üzerindeki dolaylı etkisini göstermektedir. Buna göre KHM’nin boyutlarından merhametin sektör tercihinin etkisinde, özgeciliğin aracılık rolü olup olmadığını test etmek amacıyla Bootstrap yöntemini esas alan regresyon analizi yapılmıştır. Bu amaçla yapılan regresyon analizi sonuçları Tablo-3’te

verilmiştir. Merhametin sektör tercihi üzerinde dolaylı etkisinin anlamlı olduğu, dolayısıyla da özgeciliğin, merhamet ve sektör tercihi arasındaki ilişkiye aracılık ettiği tespit edilmiştir (a.b.=0,0010, %95 BCA CI [-0,0031 0,0077]). Zira Bootstrap analizi neticesinde düzeltilmiş yanlılık ve hızlandırılmış güven aralığı değerleri (BCA CI) 0 (sıfır) değerini kapsamamaktadır. Aracılık etkisinin tam standardize etki (K^2) 0,0006 olup bu değer 0,01 değerine, yani düşük değere, yakın bir etki büyüklüğüne sahip olduğu söylenebilir. Buna göre araştırmanın H_2 hipotezi desteklenmiştir.

Yukarıdaki sonuçlardan hareketle, KHM'nin merhamet boyutunun bireylerin kamu sektöründe çalışmayı tercih etmelerinde etkili olduğu söylenebilir. Bu sonuç alanyazındaki Brewer (2003) tarafından yapılan çalışmanın bulgularıyla paralellik göstermektedir. Zira bu sonuç merhamet düzeyi yüksek olan bireylerin bu yönlerini, daha rekabetçi olan özel sektöre kıyasla görece toplumsal nitelik taşıyan kamu örgütlerinde daha kolay tatmin edebileceklerdir. Öte yandan özgeci davranış merhamet boyutunun sektör tercihine etkisi üzerinde güçlendirici/aracı bir etki göstermektedir. Şahsi bir beklenti içine girmeksizin, samimi biçimde başkasının yararını arzulama (Feigin, Owens ve Goodyear-Smith, 2014) olarak tanımlanan özgeci davranışın, bireyin içsel (manevi) güdüleyicilerle tatmin olmasını öne çıkaran KHM'nin merhamet boyutu ile birlikte düşünüldüğünde, gerek bireye manevi tatmin sağlanması ve gerekse ihtiyaç sahiplerine geniş erişim olanakları sunması nedeniyle kamu sektörünü tercih etme eğilimini yükselteceği düşünülmektedir.

H₃: Özgecilik, KHM'nin fedakarlık boyutuyla sektör tercihi arasındaki ilişkiye aracılık eder.

Tablo 4: Fedakarlık ile Sektör Tercihi Arasındaki İlişkide Özgeciliğin Aracılık Rolüne İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Tahmin Değişkenleri	Sonuç Değişkenleri				Y (Sektör Tercihi)	
	M (Alturizm)		b		S.H.	
	b	S.H.	b	S.H.		
X (Fedakarlık)	A	,1018	,1674	c	,5095	,0490
M (Alturizm)	-	-	-	b	,0078	,0359
Sabit	İM	3.4275	,0438	İY	2,18	,2234
		R ² = ,0056			R ² = ,1016	
		F(1,965)=5,3993,p<.001			F(2,964)=54,4853,p<.001	

Not. *p<.05, **p<.01, ***p<.001;S.H.: Standart Hata

Standardize Edilmemiş beta katsayıları (b) raporlanmıştır.

Tablo-4'te, araştırmanın aracı değişkeni olan özgecilik üzerinde bağımsız değişken olan KHM'nin fedakarlık boyutunun pozitif yönlü ve anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir (b=0,10 %95 CI[0,015 0,18], t=2,32, p= 0,02). Bu sonuç KHM'nin fedakarlık boyutunun, özgecilikteki değişimin % 0,5 gibi oldukça küçük bir kısmını açıklamaktadır. Ancak, Tablo-4'e bakıldığında, hem özgeciliğin hem de fedakarlık boyutunun sektör tercihi üzerindeki etkileri birlikte değerlendirildiğinde, özgeciliğin sektör tercihinin etkilemediği görülmektedir (b=0,0038 %95 CI[-0,067 0,074], t=0,105 p=0,92). Diğer yandan, fedakarlığın sektör tercihi üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir. (b=0,51 %95 CI[0,413 0,606] t=10,40 p=0,000). KHM'nin fedakarlık boyutu ve özgeciliğin sektör tercihindeki değişimin yaklaşık %5'ini (R² = 0,05) açıklamaktadır.

Tablo-4, aracı değişkenin olmadığı, KHM'nin fedakarlık boyutunun sektör tercihi üzerindeki etkisini (c yolu-yani toplam etki) göstermektedir. Buna göre özgeciliğin olmadığı durumda, KHM'nin fedakarlık boyutunun sektör tercihi üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı etkiye sahip olduğu görülmektedir. (b=0,51 %95 CI[0,41 0,61] t=10,44 P=0,000). KHM'nin fedakarlık boyutu ve özgecilik sektör tercihindeki değişimin yaklaşık % 10'unu (R² = 0,10) açıklamaktadır. Tablo-4, KHM'nin boyutlarından fedakarlığın sektör tercihine etkisinde özgeciliğin aracılık rolü olup olmadığını test etmek amacıyla Bootstrap yöntemini esas alan regresyon analizi yapılmıştır. Bu

amaçla yapılan regresyon analizi sonuçları Tablo-4'te verilmiştir. Fedakarlığın sektör tercihi üzerinde dolaylı etkisinin anlamlı olduğu, dolayısıyla da özgeciliğin, fedakarlık ve sektör tercihi arasındaki ilişkiye aracılık ettiği tespit edilmiştir (a.b.=0,0004, %95 BCA CI [-0,0081 0,0090]). Zira Bootstrap analizi neticesinde düzeltilmiş yanlılık ve hızlandırılmış güven aralığı değerleri (BCA CI) 0 (sıfır) değerini kapsamamaktadır. Aracılık etkisinin tam standardize etki (K^2) 0,0002 olup bu değer 0,01 değerine yani düşük değere yakın bir etki büyüklüğüne sahip olduğu söylenebilir. Buna göre H_3 hipotezi desteklenmiştir.

H₄: Özgecilik, KHM'nin kamu yararına bağlılık boyutuyla sektör tercihi arasındaki ilişkiye aracılık eder

Tablo 5: Kamu Yararına Bağlılık ile Sektör Tercihi Arasındaki İlişkide Özgeciliğin Aracılık Rolüne İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

		Sonuç Değişkenleri				
		M (Alturizm)		Y (Sektör Tercihi)		
Tahmin Değişkenleri		b	S.H.	b	S.H.	
X (Kamu Yararına)	a	,1312	,0412	c	,5747	,0451
M (Alturizm)	-	-	-	B	-,0140	,0351
Sabit	İM	3,2837	,1678	İY	1,8569	,2162
		R ² =,0104		R ² = ,1446		
		F(1,965)=10,1507,p<.001		F(2,964)=81,4801,p<.001		

Not. *p<.05, **p<.01, ***p<.001;S.H.: Standart Hata

Standardize Edilmemiş beta katsayıları (b) raporlanmıştır.

Tablo-5'te, araştırmanın aracı değişkeni olan özgecilik üzerinde bağımsız değişken olan KHM'nin kamu yararı boyutunun pozitif yönlü ve anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir (b=0,13 %95 CI[0,050 0,212] t=3,19, p=0,015). Bu sonuç KHM'nin fedakarlık boyutunun, özgeciliğe değişimin % 1 gibi oldukça küçük bir kısmını açıklamaktadır. Ancak, Tablo-5'e bakıldığında, hem özgeciliğin hem de kamu yararı boyutunun sektör tercihi üzerindeki etkileri birlikte değerlendirildiğinde, özgeciliğin sektör tercihinin etkilemediği görülmektedir (b=-0,14 %95 CI[-0,083 0,055] t=-0,40 p=0,69). Diğer yandan, kamu yararı boyutunun sektör tercihi üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir (b=0,57 %95 CI[0,49 0,63] t=12,73 p=0,000). KHM'nin kamu yararı boyutu ve özgecilik sektör tercihindeki değişimin yaklaşık %14'ünü ($R^2 = 0,14$) açıklamaktadır.

Tablo-5, aracı değişkenin olmadığı, KHM'nin kamu yararı boyutunun sektör tercihi üzerindeki etkisini (c yolu-yani toplam etki) göstermektedir. Buna göre özgeciliğin olmadığı durumda, KHM'nin kamu yararı boyutunun sektör tercihi üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı etkiye sahip olduğu görülmektedir (b=0,57 %95 CI[0,48 0,66] t=12,76 P=0,000). KHM'nin kamu yararı boyutu sektör tercihindeki değişimin yaklaşık % 14'ünü ($R^2 = 0,14$) açıklamaktadır. KHM'nin boyutlarından kamu yararına çalışmanın sektör tercihinin etkisinde özgeciliğin aracılık rolü olup olmadığını test etmek amacıyla Bootstrap yöntemini esas alan regresyon analizi yapılmıştır. Bu amaçla yapılan regresyon analizi sonuçları yukarıdaki Tablo 5'te verilmiştir. Kamu yararına çalışmanın sektör tercihi üzerinde dolaylı etkisinin anlamlı olduğu, dolayısıyla da özgeciliğin, kamu yararına çalışma ve sektör tercihi arasındaki ilişkiye aracılık ettiği tespit edilmiştir (a.b.= -0,0018, %95 BCA CI[-0,0125 0,0071]). Zira Bootstrap analizi neticesinde düzeltilmiş yanlılık ve hızlandırılmış güven aralığı değerleri (BCA CI) 0 (sıfır) değerini kapsamamaktadır. Aracılık etkisinin tam standardize etki (K^2) 0-,0012 olup bu değer 0,01 değerine yani düşük değere yakın bir etki büyüklüğüne sahip olduğu söylenebilir. Buna göre H_4 hipotezi desteklenmiştir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırma sonuçları, "Politikaya İlgisi" boyutu ortalamasının (3,48), "Merhamet" boyutu ortalamasının (3,84), "Fedakarlık" boyutu ortalamasının (3,77) ve "Kamu Yararına Bağlılık"

boyutu ortalamasının (4,02) ile katılımcıların yüksek sayılabilecek KHM düzeyine sahip olduklarını göstermektedir. Bulgulardan hareketle katılımcıların KHM'nin "Politikaya İlgisi" boyutunu en düşük puanladıkları, "Kamu Yararına Bağlılık" boyutunu ise en yüksek puanladıkları görülmüştür. Özellikle KHM'nin politikaya ilgi boyutunun daha düşük bir ortalamaya sahip olmasının örneklemin öğrencilerden oluşması, mezuniyet sonrası gelecek kaygısı taşıyor olmaları ve dolayısıyla siyaset kurumuna ve siyasetçiye mesafeli bir duruşa sahip olmaları ile ilgili olabileceği düşünülmektedir.

Perry ve Wise (1990), bireyin KHM düzeyi yükseldikçe kamu örgütlerini tercih etme olasılığının arttığını ifade ederken, Pedersen (2013) "kamu yararı" boyutuyla kamu örgütlerinde istihdam edilme isteği arasında pozitif yönlü ilişki olduğunu ileri sürmektedir. Taylor ve Clerkin (2011) ise bireyleri kamu örgütlerine yakınlaştıran etkenlerden birinin de "politikaya ilgi" olduğunu, bireyin politika yoluyla taşıdığı değerleri uygulamaya geçirme olanağı elde edeceğinden, kamu sektöründe istihdam edilmeyi tercih edeceğini ifade etmektedir. Crewson'a (1997) göre kamu hizmeti etiğiyle motive olan bireylerin kamu sektörünü tercih eğilimi daha yüksektir. Bu çalışmada da alan yazın bulguları ile örtüşür biçimde, KHM'nin "Politikaya İlgisi" boyutu dışındaki diğer boyutlarının, bireylerin kamu sektörünü tercih etme eğilimleri üzerinde pozitif yönlü bir etki yarattığını ortaya koymaktadır. Bu sonuç, yukarıda ayrıntılı biçimde vurgulanan alan yazın bulguları ile örtüşmektedir. Öte yandan politikaya ilgi boyutunun sektör tercihinin etkisine dair bulgular alan yazındaki bulgulara aykırı bir sonuç ortaya koymuştur. Bu sonuç Türkiye'de kamu sektörünün iş güvencesi sunması, özel sektöre kıyasla gelir olanakları ve çalışma şartlarının daha iyi olması gibi faktörlerle açıklanabilir.

Araştırmada elden edilen bir başka bulgu ise özgeciliğin, KHM'nin politikaya ilgi boyutu dışındaki diğer boyutlarının sektör tercihinin etkilemesinde aracılık rolü oynadığı yönündedir. Politikaya ilgi boyutunun sektör tercihi üzerinde etki yaratmadığı yöndeki bulgu Lewis ve Frank (2002) ile Brewer'in (2003) bulgularıyla aynı yöndedir.

Bu bulgulardan yola çıkılarak, kamu ve özel sektörde İK temin faaliyetlerinde bireylerin KHM ve özgeci davranış eğilim düzeylerinin göz önünde bulundurulması durumunda doğru işe doğru personel seçiminin sağlanması ve böylece etkinlik ve verimliliğin artırılması da mümkün olabilir.

Bireyi ön planda tutan batı kültürü ile şekillenen KHM ve özgeci davranış kavramlarının Asya tipi toplulukçu yaklaşım sergileyen kültür özellikleri gösteren Türk toplum yapısında nitel ve nicel farklı metodolojik çalışmalarla analiz edilerek ele alınması daha farklı ve faydalı sonuçlar verebilecektir. Bu sayede Türkçe alan yazının derinlik ve zenginlik kazanması sağlanabilir. Ayrıca alan yazında da vurgulandığı gibi kavramlar arası ilişkide aracı veya düzenleyici değişken olarak; dindarlık, kadrolu-sözleşmeli personel statüsü, örgüt hiyerarşisindeki konum, cinsiyet, eğitim görülen alan, eğitim düzeyi vb. değişkenler incelenebilir. Bundan sonraki yapılacak çalışmalarda farklı metodolojik yaklaşımlar kullanılmak suretiyle politikaya ilginin sektör tercihinin neden etkilemediğine yönelik ayrıntılı bulgulara ulaşılabılır.

KAYNAKÇA

- Akıllı, H. S., Cingöz, A., (2015). "The Relationship Between Organizational Trust and Job Performance: The Mediating Effect of Public Service Motivation", EGPA Annual Conference, 26-28 August, Toulouse, France.
- Allison, P.D., (1992). "How Culture Induces Altruistic Behavior, Paper prepared for presentation at the Annual Meetings of the American Sociological Association, Pittsburgh, PA, August 1992.
- Anderfuhren-Biget, S., Varone, F.E., Giauque, D., (2014). "Policy Environment and Public Service Motivation", Public Administration, Cilt.92, No:4, 807-825.
- Arslan, M., (2018). Kamu Hizmeti Motivasyonu, Akademisyen Yayınevi, Ankara.
- Arslan, M., (2019). "Kamu Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Kamu Hizmet Motivasyonu Düzeylerinin Oluşmasında Kamu Yönetimi Eğitiminin Etkisi", 16. Kamu Yönetimi Forumu, 21-23 Şubat 2019, Kayseri.

- Arslan, M., Karacaoğlu, K., (2018). “Kamu Çalışanlarının Kurumsal İtibar Algılarının Onların Kamu Hizmet Motivasyonuna Etkileri: Nevşehir İlçe Belediyeleri Örneği”, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, Cilt.10, No:1, 14-29.
- Aydın, İ., Demirkasımoğlu, N., Demir, T. G., Sıldıroğlu, Ö. E., (2017). “Kamu Hizmeti Motivasyonu Ölçeğinin Geliştirilmesi”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt.50, No:2, 105-125.
- Axelrod, R.A., (1984) *The Evolution of Cooperation*. New York: Basic Books.
- Bierrhof, H., (2002) *Prosocial Behaviour*, Psychology Press, London.
- Brewer, G.A., (2003). “Building Social Capital: Civic Attitudes and Behavior of Public Servants”, *Journal of Public Administration Research and Theory*, Cilt.13, No:1, 5-26.
- Brewer, G.A., Selden S.C., Facer II R.L., (2000). “Individual Conceptions of Public Service Motivation”, *Public Administration Review*, Cilt.60, No:3, 254-264.
- Buchanan, B., (1975). “Red Tape and the Service Ethic”, *Administration and Society*, Cilt.6, No:4, 423-444.
- Carlo, G., Randall, B.A.(2002). “The Development of a Measure of Prosocial Behaviors for Late Adolescents”, *Journal of Youth and Adolescence*, Cilt.31, No:1, 31-44.
- Chou, K.L., (1996). “The Rushton, Chrisjohn and Fekken Self-Report Altruism Scale: A Chinese Translation”, *Personality and Individual Differences*, Cilt.21, 297-298.
- Coşkun, S., (2015). “Kamu Hizmetleri Motivasyonu Kuramı: Bir Literatür Taraması”, *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt.11, Yıl.11, No.1, 61-74.
- Crewson, P. E., (1997). “Public-Service Motivation: Building Empirical Evidence of Incidence and Effect”, *Journal of Public Administration Research and Theory*, Cilt.7, No:4, 499-518.
- Delfgaauw, J., (2007). *Dedicated Doctors: Public and Private Provision of Health Care with Altruistic Physicians*, Erasmus School of Economics. ErasmusUniversiteit Rotterdam and Tinbergen Institute, Rotterdam.
- Delfgaauw, J., Dur, R., (2008). “Incentives and Workers’ Motivation in the Public Sector”, *Econ. Journal*, Cilt.118 (525), 171-191.
- Dur, R., and Zoutenbier, R., (2014). “Working for a Good Cause”, *Public Administration Review*, Cilt.74, No:2, 144-155.
- Eisenberg, N., Fabes, R. A., Karbon, M., Murphy, B. C., Wosinski, M., Polazzi, L., . . . Juhnke, C., (1996). “The Relations of Children’s Dispositional Prosocial Behavior to Emotionality, Regulation, and Social Functioning”, *Child Development*, Cilt.67, No:3, 974-992.
- Esteve, M., Urbig, D., van Witteloostuijn, A., Boyne, G., (2015). “Prosocial Behavior and Public Service Motivation”, *Public Administration Review*, Cilt.76, No. 1, 177–187.
- Feigin, S., Owens, G., & Goodyear-Smith, F., (2014). “Theories of Human Altruism: A Systematic Review”, *Annals of Neuroscience and Psychology*, Cilt.1, No:1, 1-8.
- Gregg, P., Grout, P.A., Ratcliffe, A., Smith, S., Windmeijer, F., (2011). “How Important is Pro-Social Behaviour in the Delivery of Public Services?”, *J. Public Economy*, Cilt.95, No:7, 758-766.
- Gürbüz, S., (2019). “Sosyal Bilimlerde Aracı, Düzenleyici ve Durumsal Etki Analizleri”, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Hamilton, W.D., (1964) “The Genetical Evolution of Social Behaviour”, *Journal of Theoretical Biology*, Cilt.7, 1-52.
- Hayes, A. F., (2018). “Introduction to Mediation, Moderation and Conditional Process Analysis: A Regression Based Approach”, Second Edition, Guilford Press, New York.

- Houston, D. J., (2000). "Public-Service Motivation: A Multivariate Test", *Journal of Public Administration Research and Theory*, Cilt.10, No:4, 713-728.
- Houston, J. D., (2006). "Walking the Walk of Public Service Motivation: Public Employees and Charitable Gifts of Time, Blood and Money", *Journal of Public Administration Research and Theory*, Cilt.16, No:1, 67-86.
- Kim, S., (2006). "Public Service Motivation and Organizational Citizenship Behavior in Korea", *International Journal of Manpower*, Cilt.27, No:8, 722-740.
- Kim, S., W. Vandenberg, B. E. Wright, L. B. Andersen, F. P. Cerase, R. K. Christensen, C. Desmarais et al., (2012). "Investigating the Structure and Meaning of Public Service Motivation across Populations: Developing an International Instrument and Addressing Nos of Measurement Invariance", *Journal of Public Administration Research and Theory*, Cilt.23, No:1, 79-102.
- Kolstad, J.R., Lindkvist, I., (2013). "Pro-social Preferences and Self-Selection into the Public Health Sector: Evidence from an Economic Experiment", *Health Policy and Planning*, Cilt.28, 320-327.
- Leeds, R., (1963). "Altruism and the Norm of Giving", *Merril-Palmer Quarterly*, Cilt.9, 229-240.
- Lewis, G. B., Frank, S. A., (2002). "Who Wants to Work for the Government?" *Public Administration Review*, Cilt.62, No:4, 395-404.
- MacKinnon, D.P., Lockwood, C. M., and Williams, J., (2004). "Confidence Limits for the Indirect Effect: Distribution of the Product and Resampling Methods", *Multivariate Behavioral Research*, Cilt.39, 99-128.
- Mateer, N. H. & Willover, D. J., (1994). "Teacher Altruism: Implications for Administrators", *Pennsylvania Educational Leadership*, Cilt.13, No:2, 29-31.
- Musick, M. A., Wilson, J., Bynum, W.B., (2000). "Race and Formal Volunteering: The Differential Effects of Class and Religion". *Social Forces*, Cilt.78, No:4, 1539-1570.
- Neumann, O., Ritz, A., (2015). "PSM and Rational Choice Modelling", *Public Money & Management*, Cilt.35, No:5, 365-370.
- Ökmen, M., Demir, F., (2010). "Kamu Hizmetinin Felsefi Temelleri ve Yeni Kamu Yönetiminde Geçirdiği Dönüşüm", *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt.15, No:3, 19-42.
- Pandey, S.K., Wright, B.E., Moynihan, D.P., (2008). "Public Service Motivation and Interpersonal Citizenship Behavior in Public Organizations: Testing a Preliminary Model", *International Public Management Journal*, Cilt.11, No:1, 89-108.
- Pedersen, M.J., (2013). "Public Service Motivation and Attraction to Public Versus Private Sector Employment Academic Field of Study as Moderator?", *International Public Management Journal*, Cilt.16, No:3, 357-385.
- Perry, J.L., (1996). "Measuring Public Service Motivation: An Assessment of Construct Reliability and Validity", *Journal of Public Administration Research and Theory: J-PART*, Cilt.6, No:1, 5-22.
- Perry, J.L., Wise, R.L., (1990). "The Motivational Bases of Public Service", *Public Administration Review*, Cilt.50, No:3, 367-373.
- Perry, J.L., Hondeghem, A., (2008). "Building Theory and Empirical Evidence about Public Service Motivation", *International Public Management Journal*, Cilt.11, No:1, 3-12.
- Preacher, K. J., Rucker, D.D., Hayes, A.F., (2007). "Addressing Moderated Mediation Hypotheses: Theory, Methods, and Prescriptions", *Multivariate Behavioral Research*, Cilt.42, No:1, 185-227.

- Rainey, H. G., (1979), "Perceptions of Incentives in Business and Government: Implications for Civil Service Reform", *Pub. Adm. Review*, Cilt.39, No:5, 440-448.
- Rainey, H. G., (1982). "Reward Preferences among Public and Private Managers: In Search of the Service Ethic", *American Review of Public Administration*, Cilt.16, No:4, 288-302.
- Rainey, H. G., Backoff, R. W., Levine, C. H., (1976). "Comparing Public and Private Organizations", *Pub. Adm. Review*, Cilt.36, No:2, 182-201.
- Rainey, G. Hal, and Steinbauer, P., (1999). "Gallopig Elephants: Developing Elements of a theory of Effective Government Organizations", *Journal of Public Administration Research and Theory*, Cilt.9, No:1, 1-32.
- Rosenhan, D., (1970). "The Natural Socialization of Altruistic Autonomy", (ed.) J. Macaulay and L. Berkowitz, *Altruism and Helping Behavior* 251-268, Academic Press, New York.
- Rotolo, T., Wilson, J., (2006). "Employment Sector and Volunteering: The Contribution of Nonprofit and Public Sector Workers to the Volunteer Labour Force", *Sociol. Q*, Cilt.47, No:1, 21-40.
- Schede, J., (2011). "Public Service Motivation & Prosocial Behavior: Do Public Sector Employees Practice What They Preach?" Presented at the 11th National Public Management Research Conference, Maxwell School of Syracuse University, Syracuse, NY, June 2-4, 2011
- Scherer, R.F., Wiebe, F.A., Luther, D.C., Adams, J.S., (1988). "Dimensionality of Coping: Factor Stability Using the Ways of Coping Questionnaire", *Psychological Reports*, Cilt.62, No:3, 763-770.
- Schneider, B., (1987). "The People Make the Place", *Personnel Psychology*, Cilt.40, 437-453.
- Simon, H.A., (1990). "Invariants of Human Behavior", *Annual Review of Psychology*, Cilt.41, 1-19.
- Tabachnick, B., Fidell, L., (2012). "Using Multivariate Statistics", Pearson, USA.
- Taylor, J., (2008). "Organizational Influences, Public Service Motivation and Work Outcomes: An Australian Study", *International Public Management Journal*, Cilt.11, No:1, 67-88.
- Taylor, J.K., Clerkin, R.M., (2011). "PSM and Political Action in Undergraduates", *Politics & Policy*, Cilt.39, No:5, 715-740.
- Trivers, R. L., (1971) "The Evolution of Reciprocal Altruism", *Quarterly Review of Biology*, Cilt.46, 35-57.
- Trivers, R. L., (2010). "The Evolution of Reciprocal Altruism". In T. Nadelhoffer, E. Nahmias, S. Nichols (Eds). *Moral Psychology: Historical and contemporary readings* (pp. 124-134). UK: Wiley-Blackwell.
- Tschirhart, M., Reed, K., Freeman, S. J., & Anker, A. L., (2008). "Is the Grass Greener? Sector Shifting and Choice of Sector by MPA and MBA Graduates", *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, Cilt.37, No:4, 668-688.
- Wright, B. E., Christensen, R. K., (2011). "The Effects of Public Service Motivation on Job Choice Decisions: Disentangling the Contributions of Person-Organization Fit and Person-Job Fit", *Journal of Public Administration Research and Theory*, Cilt.21, No:4: 723-743.
- Yavuzer, N., (2017). "Bir Prososyal Davranış Kaynağı Olarak Özgeci Motivasyonun İlgili Alan Yazını Işığında Değerlendirilmesi", *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt.14-1, No.27, 105-126.

Research Article

**Kamu Hizmeti Motivasyonunun Sektör Tercihine Etkisinde Özgeci Davranışın
Aracılık Rolü: Lisans Öğrencileri Örneği**

*Mediating Role Of Altruistic Behavior On The Relationship Between Public Service
Motivation And Sector Preference: Case of Undergraduate Students*

<p>Mustafa ARSLAN Dr. Öğr.Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü m.arslan@nevsehir.edu.tr https://orcid.org/0000-0003-3259-1012</p>	<p>Korhan KARACAOĞLU Doç. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari bilimler Fakültesi İşletme Bölümü kkaracaoglu@nevsehir.edu.tr https://orcid.org/0000-0003-0577-231X</p>
--	--

EXTENSIVE SUMMARY

Introduction

In the preliminary studies of Public Service Motivation (PSM), researchers (Rosenhan, 1970; Buchanan, 1975; Rainey, Backoff, and Levine, 1976; Rainey, 1979; 1982) examined the differences between the factors motivating public and private sector employees. According to opinion put forward by Buchanan (1975) and subsequently supported by empirical findings by Rainey (1982), the factors that motivate public employees are different from private sector employees and some of these factors are only public sector-specific values. In subsequent studies (Schneider, 1987; Kim, 2006; Perry and Hondeghem, 2008) it was investigated that whether PSM is an already existing qualification in an individual, or whether it is shaped by participation in public organizations. In recent studies (Perry and Wise, 1990; Brewer, 2003; Perry and Hondeghem, 2008; Wright and Christensen, 2011; Pedersen, 2013; Anderfuhren-Biget, Varone, and Giauque, 2014; Neumann and Ritz, 2015), individual and organizational outputs of PSM such as performance, altruistic behaviour, organizational commitment, sectorial preferences are examined.

In this research, the effect of PSM on the sector choice of the individual was examined. In the literature, positive relationship between the individual's level of PSM and the tendency to prefer public and non-profit sector has been found in several researches (Perry and Wise 1990; Crewson, 1997; Taylor and Clerkin, 2011; Pedersen, 2013).

Another variable of our research, altruism, is grounded on the shared values with PSM such as self-sacrifice and compassion. Besides that, it is widely accepted in the literature that altruism is one of the major factors that affecting sectorial preferences of individuals (Rainey, 1982; Houston, 2006; Gregg et al., 2011; Schede, 2011; Dur and Zoutenbier, 2014).

In the studies conducted on public officials, the differences between the dimensions of KHM, the differences between KHM levels of private sector-public sector-non-profit sector employees and the sector preference of the individual were emphasized (Rotolo and Wilson, 2006), in studies conducted on students who have not yet entered the business life (Delfgaauw and Dur (2008; Tschirhart et al., 2008; Gregg et al., 2011)., the effect of altruism and KHM on individuals' intention to work in the public sector was investigated. While the researches on public officials (Rotolo and Wilson, 2006) have been emphasizing the differences between the PSM levels of private-public-non-profit sector employees researches on students (Delfgaauw and Dur, 2008; Tschirhart et All., 2008; Gregg et al., 2011) have been revealed the affect of PSM and altruism levels of students on their sectorial preference tendencies.

The aim of this study is to determine relationship between PSM and sectoral preferences of university students and the mediating role of altruism on this relationship. The study consists of two parts. In the first part, PSM, sectoral preferences and altruism concepts and their theoretical relations with each other are given. In the second part, empirical studies and findings are presented. In the final part of the study, the findings are discussed. The sample of the study consists of 967 undergraduate students at the Faculty of Economics and Administrative Sciences of five Turkish state universities. The reason why Faculty of Economics and Administrative Sciences are selected in determining the sample is that graduates of these faculties have employment opportunities both in the private and public sectors. The universe of the study consists of 22.483 undergraduate students.

The data were gathered by using 24-items PSM scale developed by Perry (1996); 5-items altruism dimension of Prosocial Behavior Scale developed by Carlo and Randall (2002). For measuring Sectoral Preferences, five-items questionnaire prepared by authors are used. The data of the study was obtained by the convenience sampling method. In the analysis of the data, SPSS-PROCESS Macro is used in analysing the mediation models.

Findings;

In the study, it is observed that “Attraction to Policy Making” dimension of PSM does not affect individuals' sector preferences whereas “Compassion”, “Self-Sacrifice”, “Civic Duty” dimensions of PSM affect the sector preferences. In addition, the mediating role of altruistic behavior was found significant in this affect.

The original form of PSM scale designed by Perry (1996) has four subdimensions and we control the data by explanatory factor analysis whether the original structure is comprised. According to the analyze results, twenty two of twenty four items, except PSM2 and PSM6, are grouped as its original form. Because of their factor loading are under 0,4 value, these two items were not included in analysis. In addition, it was concluded that the four dimensions explained 45.3% of the total variance and the KMO sample adequacy value was sufficient for factor analysis with 0.895.

When the effects of both altruism and attraction to public policy making dimension on the sector preferences were evaluated together, it was seen that altruism as a mediating variable did not have a significant role in the effect of attraction to public policy making dimension on sector preferences.

When the effects of altruism and compassion dimension on the sector preferences are evaluated together, it is observed that compassion affects the sector preferences in a statistically significant and positive way. When the indirect effect of the dimension of compassion on the sector preferences by means of mediator variable (altruism) is examined, it is found that the indirect effect of compassion on sector preferences is significant and thus altruism mediates the relationship between compassion and sector preferences.

When the effects of altruism and self sacrifice dimension on the sector preferences are evaluated together, it is observed that self sacrifice affects the sector preferences in a statistically significant and positive way. When the indirect effect of the dimension of self sacrifice on the sector preferences by means of mediator variable (altruism) is examined, it is found that the indirect effect of self sacrifice on sector preferences is significant and thus altruism mediates the relationship between self sacrifice and sector preferences.

When the effects of altruism and commitment to public interest dimension on the sector preferences are evaluated together, it is observed that commitment to public interest affects the sector preferences in a statistically significant and positive way. When the indirect effect of the dimension of commitment to public interest on the sector preferences by means of mediator variable (altruism) is examined, it is found that the indirect effect of commitment to public interest on sector preferences is significant and thus altruism mediates the relationship between commitment to public interest and sector preferences.

Based on these results, hypotheses that altruism played a mediating role in the effect of PSM's dimensions of compassion, sacrifice and commitment to public interest on sector preferences were supported. However, the hypothesis that altruism plays a mediating role in the effect of the public policy making interest dimension on sector preferences was not supported.

Discussion

Based on these findings, in case of considering the PSM and altruist behaviour tendency level of candidates, it may be possible to ensure the selection of the right personnel for the right job and thus increase the efficiency and effectiveness in personnel recruitment processes in public and private sectors.

The analysis of PSM and altruistic behaviors shaped by Western culture that prioritizes individualism in the forefront of Turkish community structure showing Asian-type collectivist culture characteristics can be analyzed with qualitative and quantitative different methodological studies. PSM and altruistic behavior concepts shaped by individualist Western Culture should be examined by other qualitative and quantitative methodological studies in Turkish society which has characterized as an Asian type collectivist culture.

Thus, Turkish literature can gain in-depth and richness. In addition, as emphasized in the literature, religiosity, permanent-contracted personnel status, position in the organization hierarchy, gender, education branch, education level, etc. variables can be examined as a mediator or regulatory variable on the relation between PSM and altruism. In future studies, reasons of why Attraction to Policy Making dimension does not affect the sector preferences should be examined by different methodological approaches.